

סקירה כללית

לגבי איסור אבר מן החי:

- מחלקת האם שייך רק בבהמה או גם בחיה ובעוף (לכו"ע לא בדגים, חגבים, שרצים, הולכי שתיים)
- מחלקת האם רק בסוג טהורה או גם בטמאה
- יותר חמור לנכרי שלכו"ע שייך לו אפילו בבהמה טמאה

פסוק

"...וזבחת מבקר ומצאנך..."

רק חזק לבלתי אכול הדם כי הדם הוא הנפש

לא תאכל הנפש עם הבשר" → לא תאכל בשרו בעוד הנפש עמו – אזהרת אבר מן החי

מקרה / דין / מנלן

מקרים		שיטות:			
ר"מ	חכמים	ר"א	ר"י		
מתיר בטמאה מתיר בחיה ועוף	מתיר בטמאה אוסר גם בחיה ועוף	אוסר בטמאה אוסר גם בחיה ועוף	אוסר בטמאה אוסר גם בחיה ועוף		
אסור	אסור			בהמה	טהורה
מותר "וזבחת מבקר ומצאנך..."				חיה ועוף	
אסור	מותר ² "לא תאכל הבשר עם הבשר" לא תאכל הבשר עם הנפש – אלא הבשר לחודיה - ז"א אבר מן החי שייך רק בסוג בשר שמותר לאכול (כשאינן נפשו עמו)	אסור "הדם... לא תאכל הנפש עם..." כל שאתה מצווה על דמו, אתה מצווה על אבריו (מן החי) והרי מצווים על דם בהמה טמאה	אסור "שכן איסורו נוהג בבני נח" ולכן איסור מוסיף ולכן איסור זה חל על איסור	בהמה	טמאה
מותר "וזבחת מבקר ומצאנך..."				חיה ועוף	

¹ הגמרא אינה מזכירה מה טעמו בזה. נ"ל לכאורה שטעמו כטעם החכמים...

² מותר רק ביהודי (מטעם שאינו סוג בשר שמותר לו)

אבל בן נח אסור גם בטמאה (שהרי לבן נח, טמאה היא סוג בשר שמותר לו לאכול)

(2 לשונות כמה לבן נח אסור:

- רק בהמה – כר"מ
- גם חיה ועוף – כחכמים)

הערה

(כמובא ברש"י) איסור אבר מן החי אינו שייך לדגים וחגבים ושרצים והולכי שתיים

כי אין להם איסור דם

- לא ברור לי – הרי הדרשה של כל שאתה מצווה על דמו, אתה מצווה על אבריו. הוא רק לר"א – לא לחכמים ור"מ – אז כיצד הם לומדים שאיסור אבר מן החי אינו שייך לדגים וחגבים... ????

סקירה כללית

על אבר מן החי (לעומת בשר מן החי וכן לעומת שאר איסורי אכילה) הכזית יכול לכלול גידים ועצמות בנוסף לבשר. יש 3 קושיות על כך שאבר מן החי צריך כזית – הרי מוצאים שאסור גם במשהו (של בשר) ולכולם אותו תירוץ שבאותם מקרים (אמנם אין כזית של בשר, אך) יש כזית בצירוף גידים ועצמות.

רקע-1 - כלל

אין "אכילה" פחות מכזית

רקע-2

יש 2 פסוקים – 1 לבשר מן החי ו-1 לאבר מן החי

- חייב על בשר (בכזית) – אע"פ שאינו אבר
- חייב על אבר (בכזית) – אע"פ שאינו בשר (בלבד) אלא (גם) גידים ועצמות
 - לעומת שאר איסורי אכילה (כגון עוף טמא וכגון נבילה - שצריכים כזית בשר בלבד)

רקע-3

לגבי איסור אכילת נבילה – אינו חייב על "בריה" (אבר שלם פחות מכזית) – משום שמצב "בריה" (כשנברא) קדם למצב "נבילה" (כשמתה)

דין

(כנ"ל ברקע-2, בשר מן החי בודאי צריך כזית, וגם)

אבר מן החי צריך כזית - למרות שבריה

מגן - דרשה

משום דכתיב "תאכל" – וכנ"ל ברקע-1 אכילה רק בכזית

חידוש

למרות שכנ"ל יש פסוק נוסף לאבר מן החי (בנוסף לבשר מן החי)

קושיות ותירוצים

סקירה כללית

יש 3 קושיות מאותו סגנון ולכולם אותו תירוץ:

הקושיא הכללית: במקרים הבאים ע"כ אין כזית (בשר) – ובכל זאת שייך אבר מן החי !

והתירוץ: שמדובר באין כזית של בשר בלבד (שזה מה שנדרש ל"כזית" של שאר האיסורים) אבל יש כזית בתוספת גידים ועצמות – שזה מספיק ל"כזית" של אבר מן החי

קושיות ותירוצים

① אכל אבר מן החי מעוף טמא – אינו לוקה

- מדובר כשאין כזית בשר – אחרת (אמנם אינו לוקה מצד אבר מן החי, אבל) היה לוקה מצד עוף טמא

הקושיא: והרי אילו היה עוף טהור היה לוקה מטעם אבר מן החי – למרות שאין כזית בשר!

והתירוץ: אמנם אין כזית מבשר בלבד (שזה נדרש ללקות על איסור עוף טמא) אבל יש כזית בתוספת גידים ועצמות (שזה מספיק לאבר מן החי)

② אכל צפור טהורה בחייה – בכל שהוא חייב מטעם אבר מן החי

והתירוץ: כלשהו מבשר בלבד אבל יש כזית בתוספת גידים ועצמות

③ אכל חי צפור שלם (לעומת אבר בלבד) שהיא פחותה מכזית

רבי – פטור

- לגבי בשר מן החי – הרי אינו כזית

- לגבי אבר מן החי (שאינו צריך כזית) – הרי אינו "אבר" – אלא גוף שלם

סובר בחייה אינה עומדת לניתוח לאברים (לאחר שחיטתה) – ולכן אינה נחשבת כבר בחייה ד

ראב"ש – חייב

כ"ש חייב על כולה

סובר בחייה עומדת לניתוח לאברים (לאחר שחיטתה) – ולכן כבר נחשבת כאילו היא אוסף של אברים

הקושיא: הרי רואים שפחות מכזית מספיק לאבר מן החי

התירוץ: כלשהו מבשר בלבד אבל יש כזית בתוספת גידים ועצמות

הערה: יש עופות כחוששים שבכולו אין כזית בשר ובכל זאת באבר בלבד יש מספיק גידים ועצמות להשלים לכזית

סוגיא - דף קב: - נושא: אם הולכים לפי מחשבת האוכל – גם כשבדרך כלל אנשים לא חושבים ככה

סקירה כללית

כנ"ל בסוגיא הקודמת ראב"ש ורב חולקים באכל עוף (פחות מכזית בשר) חי – האם דעת בני אדם (בדרך כלל) לאחר שחיטה טרם אוכלה לנתח לאברים. אם כן, אז כבר מחיים נחשב כאוסף של אברים וחייב משום אבר מן החי. בהנחה שראב"ש / רבי סוברים מחשבת אוכלים שמה מחשבה אז יש מקרה שיתפכו השיטות- שראב"ש יפטור ושרבי יחייב.

רקע

רבי	ראב"ש	שיטות:
פטור	חייב	מקרה מקורי: אכל חי צפור שלם (לעומת אבר בלבד) שהיא פחותה מכזית (מבשר בלבד אבל יש כזית בתוספת גידים ועצמות)
סובר דעת בני אדם לא לנתחה לאחר שחיטתה אלא לאוכלה שלם ולכן נחשב שלם – לא אברים	סובר דעת בני אדם לנתחה לאחר שחיטתה כדי לאוכלה אבר אבר ולכן נחשב כבר כאוסף של אברים	טעם
מקרה: חשב לאוכלה אבר אבר ובסוף אכלה (חיה) שלמה דין: חייב על אבר מן החי (נחשב כאוסף של אברים)	מקרה: חשב לאוכלה מתה (לא אבר מן החי) ובסוף אכלה חי דין: פטור מאבר מן החי	שינוי מקרה / שינוי דין